

Any I. — Girona 30 Maig 1915. — Núm. 11

Preu de cada exemplar: 10 cèntims

“ART i SPORT” Revista quinzenal
 Direcció i Administració: CALDERERS, 21, p.—S’admet col·laboració. No s’
 tornen els originals. Dels treballs que se’ns remeti, en son responsables
 llurs autors.

Literatura

AFICIONATS NOTABLES EN JOSEP M.ª FRIGOLA

Heu ’s aquí un dels aficionats que comensà les seves aficions molt jovenet—tenia sols 11 anys,—desempenyant un paper de «criat», i avui se troba tot un «galant jove» amb mèrits envejables, al contrari de molts altres aficionats que portats per l’anhel de sobressortir representen els difícils personatges d’una obra, quan estarien en caràcter desempenyant un senzill «home de poble».

En Frigola, mai ha sigut d’aquests; sempre entusiasta i estudiós quan no ha tingut paper en una obra, ha fet de «comparsa», de traspunta o bé d’apuntador. Aixís s’és un bon aficionat.

El seu debut sigué en el «Centre Recreatiu», de Cassà de la Selva, amb el joguet «El juego de ajedrez», expressant, únicament, les següents paraules:

—«Señor:to...

Ahí fuera
 está su tía de usted
 que le espera.»—

I ho digué i es presentà amb tanta naturalitat i despreocupació, que no faltà qui entre bastidors digués: «molt bé noi!»

Tot seguit formà part d’una secció infantil

que s’organitzà en l’entitat choral «La Tenora» de dita població, representant el protagonista de la comedia «El ballet de la Masia». L’última funció que hi representà fou «Embolics», puig junt amb la seva família se traslladà a aquesta ciutat.

Un cop aquí, no li faltaren societats aont estendre les seves aficions. Figurà en la companyia d’aficionats del «Centre d’Unió Republicana», i més tard era Director de l’anomenada «El Progreso infantil».

Moltes foren les obres que representaren els joves entusiastes que componien aquesta agrupació, entre elles recordem: «L’Anunci», «Lo Senyor de l’americana», «L’idiota del gorch negre», «Lo Polisón», «Lo fill», producció d’En Feliu Grassot, amic i col·laborador nostra.

També ha treballat amb les companyies Olivar-Llorente, Sanchiz-Ferrer, últimament, i en diferents teatres de la província i sempre amb general aplauso.

Actualment és el primer galant de la companyia d’aficionats «Tallaví», que actúa en el «Centre Moral», havent pres part en les obres «La Flor de un dia», «El Zapatero y el

Rey», «El nido ageno», «Lo positivo», «Bruno el tejedor», «Gent d’ara», «Passions tronçades», «Pava i... mico», «Absuelto!..», «Jimmi Samson», «Los inconvenientes» i altres de no menys importancia.

Aquest aficionat digne de figurar en nostre primera plana, entre les seves bones qualitats per el conreu de l'art de Talía, té les d'estudiá, caracteritzar i sapiguer vestir degudament el personatge que se li confía, fent d'aquí verdares creacions.

Tenim tanta confiança amb el bon gust i art d'En Frigola, que de no abandonar les seves nobles aficions, escoltant sempre 'ls bons consells que se li puguin donar per el complet perfeccionament, esperém senyalar-lo com un dels bons actor catalans, gloriá de Catalunya.

DIVAGACIONS

(Segueix)

—Tú me dius que la veu de la Natura escolti...

—No segueixis. No tens fé que la Natura parli. Ets incrédul i aixó és un gran malt. Tots els homes vulgars us passa lo mateix, sou incréduls sense saber el per qué. No teniu creencia en res, mes aixó, no és una creencia, més o menys vanal, ni és una cosa artificiosa, filla d'una esbogerrada fantasia, és una veritat pura. Aquesta veu existeix, i tots la podríeu sentir, si estessiu ben disposats i convensuts de si mateix. Però, vosaltres, us és impossible que la pogueu sentir, perquè teniu els sentits adormits. No compreneu res i dubteu de tot. Si la poguessiu sentir, jamai s'apoderaria de vosaltres el vértic del desengany, ni sentiriau les frissances angunioses que transvalsen l'esperit, ni el dubte no pertorbaria el pensament, perquè amb el séu parlar us revelaria les manifestacions que desconexeu, que porten la visió clara de totes les coses. Però, tots dubteu que existeixi. Mes ella, per aixó, sempre us parla, encara que vosaltres no la sentiu, us parla a tot-hora per animar-vos i dar-vos fortitut per anar enfondint el vostre Jo.

Ja sé que a molts de vosaltres, homes vulgars, al sentir aquesta afirmació, somriureu ingénuament, sense malícia de cap mena, però els altres, tots aquells que han sentit l'afany, o bé la necessitat de desenrotllar l'intel·ligencia per a enriqueirla, perquè han sentit el desitg de volguer profundisar totes les manifestacions de la vida. Tot aquell estol de progresistes, d'intel·ligents, els que sé han clasificat ells mateixos de selectes, els que ho comprénen tot, tal volta també somriuran amb aquell somriure tant

irònic que la santa ignorancia fa fer i mormuraran algun mot ditirambic.

Si fan aixó, és que dubtarán de la veritat pura com és la veu de la Natura, i será la plena afirmació del séu estat d'ofuscament i que encara no están ben possessionats del séu Jo. Te dic aixó, perquè tots aquests homes selectes, els de la primera volada, els que van pujant, están convensuts que els llibres és l'essencia principal de tota cosa, car después dels llibres no hi há res més veritat que pogui aclarir, decifrar i portar la visió clara de totes les coses. Per ells, els llibres ho és tot, convicció, inspiració i força impulsora de crear idees. Tot lo demás és *incomprendible*. Es veritat que 'ls llibres és l'essencia principal i del tot necessaria per a desenrotllar l'intel·ligencia i enriqueir-la, mes aixó, sols porta la claravidencia al pensament i la serenitat a l'esperit, però la força de persuació per a decifrar les enigmes que 's presenten entre la vida misteriosa i oculta, i la vida real, visible i que palpita, aixó no 'ls hi portará pás, perquè en els llibres, tant sols hi trobarán expressat un sentit o una apariencia de la vida visible, però sense definir-le ben bé, i amb aixó, no n'hi ha prou per a adquirir aquesta força, enigma de tot misteri. Tots els coneixements apresos en els llibres, son insuficients i fins vaig a dir que son estérils si después no s'escolta la veu de la Natura. Jo sols dic, que 'ls que no creuen i no escolten aquesta veu, és envá que tinguin desenrotllada l'intel·ligencia i el pensament clar, perquè jamai restarán serés, sempre la passió de feblesa els dominará, fent-los esclaus de si mateix, dominant-los-hi l'ánima i tant sols els hi servirá la claravidencia que posseixin per a portar-los-hi la força impulsora d'enfondir en la personalitat, l'orgull, la vanitat i l'egoisme, que és lo que 'ls hi privará de fruir tots els goigs de la vida.

Dic que 'ls hi privará de fruir tots els goigs de la vida, i és ben cert. Als selectes d'avui ja els hi priva, cal tant sols escoltar-los en les hores serenes i de reculliment, en que l'esperit per propia impulsió s'enlaira i l'ánima sent el desitg d'esplaiar les seves emocions mes íntimes, en aquells moments tant suprems que 'l pensament resta il·luminat per la llum excelsa de l'inspiració, que fa sentir una passió de dir i crear coses definitives, coses que hi brota tot l'encís de la divina bellesa. Allavors és quan se troben mancats de serenitat i resten torbats, i els séus esplais son dubtosos i plens d'aberracions. L'inspiració no brolla clara del pensament. Més encara, quan senten la debilitat de decifrar i profundisar totes les coses i manifestacions de la

vida, allavors és quan la feblesa se 'ls hi manifesta clarament, perquè resten indecisos i anoreats. Ells, prou fan esforços suprems, meditant i profundisant, obrin els ulls ben bé davant de l'espectacle joïós de la vida, i la contemplen amb excelsa divinitat, i senten nàixer dintre 'l séu sí, l'afany de decifrar, una per una, totes les manifestacions i misteris que envolten la vida. Prou senten el moment de crear i d'escriure bells mots, de cantar amb ritme harmoniós i amb tota l'alé de la fantasia que posseeixen, la sublim impressió de la vida. Mes els cants que haurien d'ésser vigorosos i esclatants de joventut que desvetllés l'alegría de la vida, són febles, dolorosos i transpuen tota l'amargor d'una contemplació indecisa.

FREDERIC THONET

(Seguirà)

IDILICA

ENTRE PASTORS

Poesia premiada amb la Flor Natural en el Jocs Florais de Lleida

So vingut fins a tú, ma gentil pastoresa,
per parlar 't de un amor que 'n mon pit se congría;
de un amoret estrany, que m' ha omplert de tristesa,
que m' ha pres l'alegría.

Jo be 'm llevo maí, quan apunta l'aubada,
i bé prenc el remat i m' envai a pastura,
i m' enduc lo fluviol de la dolça tonada
i refilo cançons per candí m' amargura.

Bé me 'n pujo al bell cim de la serra flairosa
i devallo al pregón de la ubaga plascenta,
i bé sento 'l bell cant de la tortra amorosa,
i bé sento 'l dolç bel de la ovella obedienta.

Més enlloc sé trovar la per luda alegría,
l'alegría de un jorn, tristament anyorada,
i s' inonda el meu cor en crudel melangía
i romanc concirós, amb la testa acotada.

Ves que hi fa que de nit, quan retorno a la cleda,
ja m' esperi, fent fum, la vianda abundosa
i la bota de ví, i 'l silló d'aigua freda,
i la jassa suau dins cabana espaiosa.

Si d'ensá que 't troví prop la Font de l'Alsina
i 'm vas dá un cassó d'aquella aigua jamada
i 'm mirares amb ulls de claror matutina
i 'm parlares amb veu de sirena encantada.

Que no tasto ni un mos, que 'm consum la fretura,

que 'm veurás sempre sol, amb la cara esllanguida,
que del qu' era altre temps ja no 'n servo figura
¡que més semblo un malalt qui se 'n va de la vida!

I la mare que ho veu, s' afluix pobra dona!
i est matí s' ha apropat i m' ha dit a l'orella:

«¡Criatura de Deu! ¡tú no fas cosa bona!

¿Que potsé estás prendat i no 't vol la doncella?

¿Que no 't vol?»

I sa veu m' ha donat valentía

i corrents so vingut a trovarte suare

per sábrer si 'm vols o no 'm vols Rosalía....

¿Que li dic a la mare?

Callá 'l pastor, en tant la pastoresa
per les paraules de l'aimat cor-presa,
no atinava a trovar lò qu' havia de di
i romanía amb los ulls baixos, muda,
la rossa testa sobre 'l pit caiguda,
les mans amanyagant lo faldellí.

—I doncs, i doncs ¿que 'm diu la vida mía?

—I doncs ¿que t' he de dir, lo meu pastor!

Que 'm migrava esperantla i mai venía
la dolça ofrena qu' are 'm fas d'amor—

Que 'm moría de tant que l'esperava

¡i tu sense venir, sense parlà!

Cada vespre, a l'ajaurem, mormorava:

¡avui tampoc... demá... potsé demá!

I aixís pesaven dies i més dies,

¡i jo vinga sofrí!

a voltes be m' ho creía que venies,
mes, al ser aprop meu, t' acobardies
i te 'n tornaves pel mateix camí.

¡I 'm feies una rabia, qu' alhesores

no t' estimava no!

I a les altres pastores

les diba qu' erats lleig i mal minyó,

i 't motejava, sí, te motejava:

¡Miren que poruc és!

i 't treía unes cançons que les cantava

iles altres pastores ¡reian més!

«Ni sab tirá la fona

ni és brau ni ben plantat

ni mai trobará dóna

ni mai tindrà remat.»

Aixó 't deia llevors, però suare,

suare qu' has vingut

bé la veus prou llampegueijá en una care

la joia que m' has dut.

I are 't dic que tremolo d'alegría,

que tot te trobo auriolat d'encés

que t' aimo amb un amor qu' apar follía....

—Oh, com tornes en goig la pena mía!

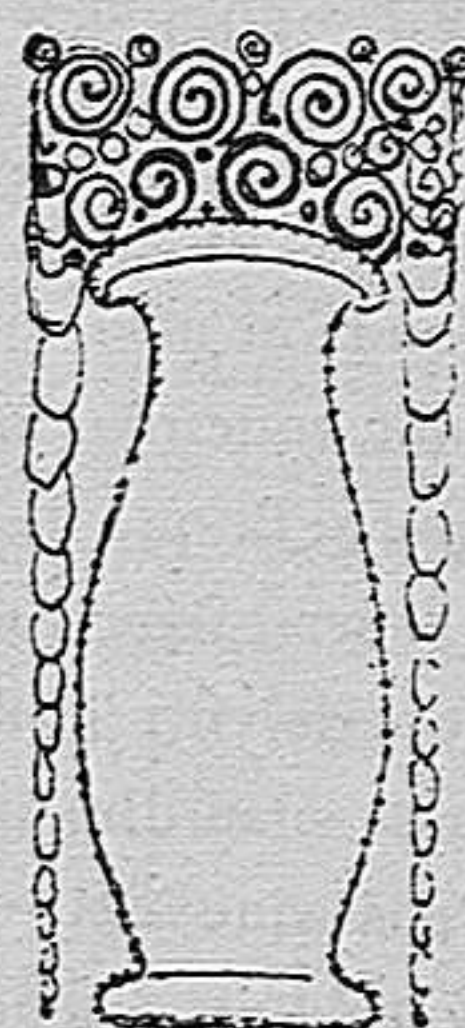
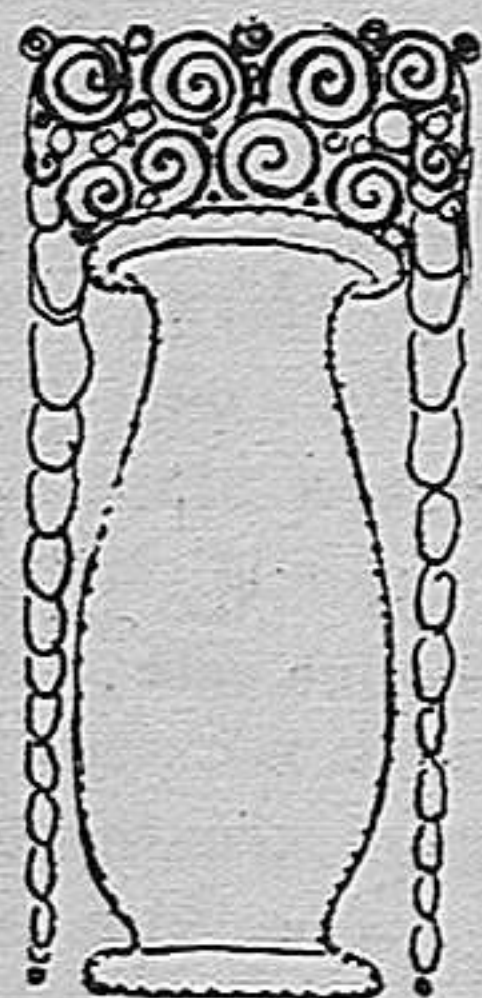
¡Com de un infern ne fas d'un Paradís!

LES REGINES DE LA BELLESA

SEGON ACCÉSSIT:

NA AGNA SOLA

Aixís 'ls pastors naven parlant
d' aquell amor que 'ls arborava,
un bell idili desgranant,
mentres, al bes de un sol cremant,
tota la terra pantaixava.
I amb foc a fora i foc a dins
la serenó sos cors ungià....
i d' allà abaix, dels prats veïns,
una remor de cants venia
—Escolta, escolta la cançó,
—digué a l' aimia, l' aimadò—
¡Que es bella i dolça la tonada....
Quan la rondalla va finir
es dos aimants van esclafir
en una forta riallada:

«Ni sab tirá amb la fona
ni és brau ni ben plantat,
ni mai trobará dóna
ni mai tindrà remat.»

JOSEP ESTADELLA.

ARRANJAMENT

PER JOAN GOMEZ

(Continuació)

En 1695, morí en nostra ciutat vinguent de
firmar la pau de Basilea, En Domenec Iriarte,
Ministre de Espanya en Polònia.

Fou enterrat en el convent de Sant Domenec
d' aquesta ciutat.

X

La plana més gloriosa de l' història de Giro-
na, és la que fou escrita amb sang: la guerra de
l' Independència.

No 'ms detindrem molt en detallar les vicisi-
tuts i treballs que sofrí, car ja és sabut per tots
els nostres lectors i ademés per el poc espai de
que 's disposa, resumiré lo tot possible:

El soperb Napoleón, volgué reunir tot un
mon baix un mateix ceptre, i per portar a terme
tant gegantina empresa, sols mancava sotmetre
algunes nacions; una d' elles era Espanya. No
contava el colós d' Europa, amb la resistència
heròica i desesperada que li oposarien els es-
panyols; sols creia éll que valguent-se de les ar-

mes de la traició i de l' astúcia, fora cosa fàcil
l' apoderar-sen.

Espanya, per a complir el tractat de Fontai-
nebleau. tenia que deixar passar lliurament per
el séu territori, a les tropes franceses que 's di-
rigien a la conquesta de Portugal a canvi d' al-
gunes ventatges que se li donarien.

Quan les tropes franceses es trobaren en la
península, tot ja canviá d' aspecte. L' estranger
pagá d' una manera molt ingrata l' hospitalitat
que generosament se li havia dispensat.

Girona, que tingué bastant temps allotjades
les tropes franceses, fou de les primeres en acu-
dir a queixar-se 'n el govern, però aquest domi-
nat per la política que se seguia i plé de feblesa
els hi digué que se 'ls hi tenia que donar franca
i carinyosa hospitalitat.

(Seguirá)

Notes d' Art

*El proper nombre serà dedicat a nostres,
«Regines de la bellesa», amb justos elogis de
ses virtuts i grandeses.*

Interessant!

* * *

En el Centre Moral avui la companyia d' afi-
cionats «Tallaví», a petició del distingit públic,
donará una segona representació de les obres
«El Pati blau» i «Gent d' Ara.»

PRINCIPAL.—La gran i incomparable dí-
va «Raquel Meller,» el día 20, feu sa presenta-
ció en aquest teatre, que s' omplí per com-
plet.

Amb una gracia i viva sugestionadora, la
genial artista començá son repart de cançons que
foren escoltades amb molta religiositat. Poc des-
pués, a l' entonar un de sos *couplets* esdevingué
melancòica i son cant semblá una queixa hu-
mil... Cantava allavors el *couplet*: «Juan Espa-
ñol.» Amb quin sentiment enlairava la seva veu
clara, d' una armoniositat celestial!

I seguí cantant: «Mises del camino», «La
Campana», «La esclava mora» i altres, i al-
tres... i com més recitá més artista i sentimen-
tal se la regoneixé i els aplausos se multiplica-
ren.

Ens ratifiquem als justos elogis que han tri-

butat a aquesta renombrada cançonetista, la premsa de Madrid i Barcelona.

* * *

La Companyia Sanchiz-Ferrer, durant els tres dies que actuà la simpàtica «Raquel Meller» representà amb una execució ajustada, les obres «Mamá», «La Duquesa X» i «D.ª Clarines».

* * *

UNIÓ REPUBLICANA. — El dia 16 en aquest Centre, se representà les aplaudides comedies «L' oncle rector» d' En Manel Folch i Torres, i «Embolica que fa fort.» La bona interpretació de les aficionades Bol i Boix, i dels aficionats Verdagner, Torres (J), Blanch, Julià, Ventura, Sunyer i Pruneda, feu que l' auditori repetís, continuament, les seves rialles de satisfacció.

La sinfonia anà a càrrec del Professor Senyor Sobrequés.

* * *

GRAN-VIA. — Pel·lícules bones i atraccions immillorables hem gustat en aquest cine durant la passada quincena; últimament la bella cançonetista Na María Stellina, procedent de la companyia «Caramba», ha mostrat ses facultats artístiques, admirables, i que no plasqué a cert públic *intel·ligent* en art que hi assisteix a la tarda, perquè és una artista que no «més canta bé». Es alló: «A un pagés doneu-li llegums.»

* * *

IMPERIAL. — En aquest coliseu una companyia de sarçuela dirigida pels senyors Iturmendi i Castillo, han posat en escena les obres «La Guardia amarilla», «El barbero de Sevilla», «El Príncipe bohemio», «Molinos de Viento», «La verbena de la Paloma», «La tragedia del Pierrot», «Los Cadetes de la Reina», «El Príncipe Casto», i «El Conde de Luxemburgo».

Aprovém el treball bastant refinat de les primeres actrius Stes. Alsina i Escartín, i del baríton i tenor còmic Srs. Oya i Segura. El chor acceptable i el Mestre Sr. Serra, acertadíssim.

La bona voluntat d'aquests artistes, i la modestia de preus, és prou perquè quedin dispensades les defectuositats que s' hagin pogut notar en les representacions.

* * *

CORRESPONSALIA

VIDRERAS. — En aquest poble tingué lloc una funció de confraternitat, organitzada per la secció dramàtica de Cassà de la Selva *Renaiement*, amb la cooperació de la de dit poble «Art i Cultura.»

Posaren en escena les obres *Gent de Platja*, de A. Bori i Fontestà, el monòlec «L' espill de la vida», de M. Marsal Gimeno i «L' ende-

má de bodes» de J. Pous i Pagés.

En la primera de dites obres, que fou posada en escena per la secció «Art i Cultura», se distingiren per lo bé que interpretaren sos respectius papers les Stes. J. Pagés i L. Mestres, i els senyors Sagrera, Poch, Cortés, Fontanella, Turbany, i Gispert.

El monòlec fou representat magistralment per la Sta. Mestres, siguen cridats en escena actriu i autor.

«L' endemà de bodes» representat amb tota la perfecció per la Secció *Renaiement*, prenguenti part la Sta. Mestres i els senyors Puigvert, Blanchart, Cebrian i Xiberta, se distingiren per ses abtutats còmiques, la Sta. Pilar Bol i el Senyor F. Xiberta.

S. M.

Sportisme

El diumenge passat se verificá un partit de foot-ball a Olot, entre 'l primer team de l' «Olot deportiu» i el també primer del «Strong F. C.» d' aquesta ciutat.

Formaven aquest equip els senyors Viella, Roca, López, Ferrer, Quintilla, Dalmau, Elías, Martí, Fontás, Gómez i Gumbert, aquest, de l' infantil.

Sentím no recordar els jugadors que formaven l' equip d' Olot.

Hi hagueren bones jogades per part dels dos teams, siguent el resultat de 3 goals a 1 a favor del «Strong».

El reféree Senyor Martorell, cumplí degudament.

* * *

Avui tindrà lloc un important match entre 'l primer equip i el segon de la selecció gironina.

Hi há gran interés en presència aquest partit, puig és el primer que donará la selecció footballística, prenguenti part jugadors dels diferents teams que fins ara havien restat disolts.

* * *

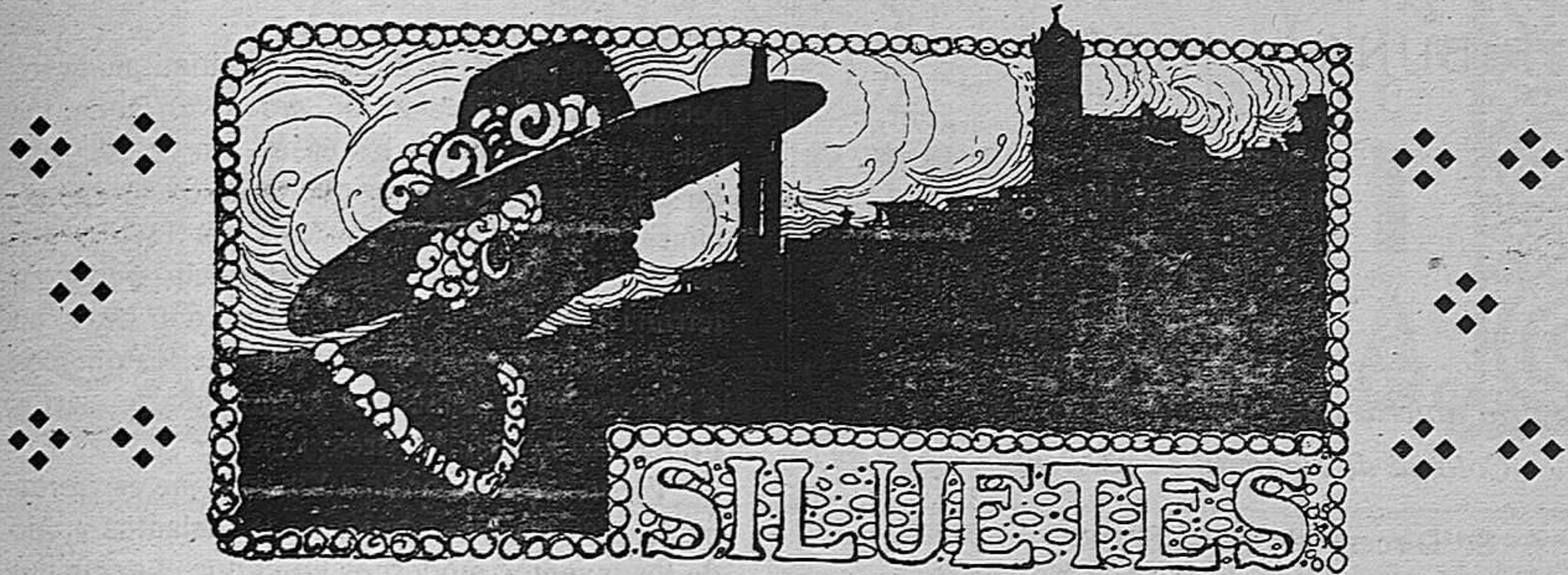
«SPORT» i «SPORTMAN»

La paraula «Sport», d' orient anglés no té traducció exacta en cap idioma, i molt menys la de «Sportman».

Per a mereixer aquest títol en Anglaterra, és precis haver nescut amo d' una gran fortuna, gosar de salut, estar dotat de vigor, lleugeresa, elegancia, audacia, i sanc freda.

Hi há que esser gran genet, consumat caçador, expert coneixedor de goços i cavalls, en armes, etz; ha d' ésser, en fi, un home perfecte i superior.

L' Sport ha merescut sempre la protecció dels Reis i grans personatges d' Anglaterra.

INTELECTE

Amable, elegant i intel·ligenta...

La seva assiduitat al passeig fa que s'elogi constantment son esguart suavizador i el seu somriure franc i simpàtic, segell de benaurances infinites.

Si sou favorescuts per una mirada de sos ulls de color de cel pensareu: «no hi há dubte que 'l mirar d' una dóna pot trasmutarvos». I tindreu raó; els ulls son fidels delatores dels sentiments del cor.

Ella orien'a i prepara per la plaenta vida social, a un estol de senyoretas: és Professora de la Normal, i últimament, doná una important conferencia, que feu que la regoneguessim com una intel·lecte d' excepcionals qualitats.

* * *

ENCANTADORA

—Quina forastera més divina!—exc·amà el company amb admiració.

I, efectivament, la dameta en qüestió, era bella i d' una gracia encantadora.

En la Rambla, reculliment i esbarjo de nostra joventut cor-presa per naixents i indescribibles amors, fou aont per primer volta rendirem tribut a sa grandesa, per nosaltres fins allavors desconeguda.

Seguirem esperimentantla i als pocs moments, un suau adhuc que dolç encantament, s'apoderá de nosaltres, i fruïrem esguardant uns purs llabis rojos com les roselles de son capell; uns ulls que d' una força magnética sa-duient; un somriure d' una delicadesa ideal,

que permetia admirar el floreixement en son rostre, de dos clotets arrobadors; i un bust escultural, grácil, perfecte...

Se 'ns assegura, que l' encantadora és de Figueras. Confessém, ingenuament, que preferiríem que fos gironina...

* * *

ATRACTIVA

Ben ca alana: bruna, fresca, arroganta; virtuosa, gracial, laboriosa; ingénua, complacenta, simpática.

Vesteix modestament i amb molta cura; son habillament amb quadrets és atractiu.

At·aiant també és el seu pose, aixís com sos ulls negres com mores i ses dens blanques com borrallons de neu.

Parla poc, però correctament,

De les senyoretas normalistes és una de les més atentes i aplicades

Augurém en ella una dama, digna de la societat dignificadora i com digué l' escriptor: «Una bona mare de familia! Niu d' ocells sempre cantadors.»

PENSAMENTS

Per educada que tinga la veu, desafinará sempre aquell que canti l' amor sens sentir-lo.

* * *

Si el primer amor no és el més gran, és almenys el més noble.

* * *

Sols existiria germanór entre els homes, si fos posible sustituir el cervell per el cor.

* * *

Del mateix modo que necessitem aire i llum per a viure, necessitem fé per a estimar.

* * *

Sols a la cuina, és al lloc aont moltes dones recorden que ho son.

TRIBUNA LLIURE

A petició de molts de nostres ben-
volguts lectors hem obert aquesta
«secció lliure», aont se publicaran to-
ta classe de treballs signin catalans o
castellans, sens que respongum dels
mateixos ni 'ns fem sol·lidaris del
criteri de llurs autors.

Carta abierta al público en general y al de la Colonia de Bonmatí en particular.

Sr. Director de ART I SPORT

Gerona

Muy Sr. mío: Con fruición Sr. Director, he leído todos los números de la publicación quincenal ART I SPORT, y me congratulo de poder decir a V. que coincidimos perfectamente y en todas sus partes en la manera de apreciar el valor del arte escénico y especialmente el dramático, por el cual no solamente siento una verdadera afición, sino que en mí lo considero como un elemento indispensable para vivir; llego en fin a creer que el arte dramático es más que arte, religión; y como a tal lo siento y profeso. Dijo V, en el número 5, al reseñar la representación que del drama «Un Jefe de la Coronela» se dió en Bonmatí, que «*el Teatro no morirá*».

Yo también creo lo mismo y lo afirmo: el Teatro no morirá, ni puede ni debe morir mientras y a falta de grandes actores, resurjan jóvenes, que impulsados por la afición se agrupen y formen lo que se llaman compañías de aficionados.

Repito: el Teatro no morirá, ni puede ni debe morir; pues para la vida intelectual de las naciones, no solamente es necesario, sino que es indispensable, tan indispensable, como lo es para los cristianos la fé Católica.

Lo malo es que todos los que sentimos esta vocación, los que laboramos para la elevación del templo de la cultura, no tengamos directores aptos y desinteresados que espontáneamente se presten a ayudarnos en nuestra empresa y nos veamos en la imprescindible necesidad de interpretar las obras, según nuestro cortísimo criterio y según nos dictan los escasos grados de instrucción que hayamos podido recibir.

Además de eso, tenemos que luchar contra obstáculos grandiosos, como la falta de tiempo para el estudio, pues hijos del trabajo en la fábrica, ésta nos absorbe todo el tiempo desde las cinco de la mañana a las seis y media de la tarde; Nos falta también la protección de los

elementos pudientes, como trataré de demostrar.

Luego, como ya dicen en el último número, tenemos esa colección de *music-halls*, en los cuales en muchos de los casos, en vez de rendirse culto al arte, se rinde a la desmoralización y al escándalo; es este un factor importante que además de restar mucho público a las representaciones dramáticas, contribuye en gran manera a la degeneración de los pueblos dada la tolerancia y poco escrúpulo de ciertos gobernantes.

Viene después el Cine. El Cine es ciertamente uno de los más grandes adelantos y uno de los inventos modernos en el que el genio humano ha sabido demostrar un grandiosísimo estudio artístico.

Esas casas impresionadoras de películas, necesitan para ello, contar con una compañía mímica, cómica o dramática, según el asunto que se impresiona, pero una vez la cinta ya está impresionada, aunque en ella queden todos los pasos de aquella situación cómica o dramática, aunque queden en ella con toda la realidad, el gesto y postura del actor, le falta lo principal; la dicción, en la cual se encierra, precisamente, el verdadero arte.

Únicamente el teatro, es pues, la verdadera aula en donde se puede nutrir al pueblo de civismo y cultura.

Por lo que atañe a la protección de que hablaba anteriormente, aquí en Bonmatí, es lo que nos falta. Los elementos poderosos de la Colonia, no saben ver en el Teatro más que un medio de divertir al pueblo; no ven que significa cultura, civilización y arte. Y lo demuestra el solo hecho de que estos señores se hayan proporcionado un Cine para substituir las representaciones dramáticas por esta clase de sesiones que yo llamo de *aburrimiento*.

Afortunadamente, el público no corresponde a sus deseos y para mayor gloria del arte dramático, estas sesiones de Cine en ésta, se ven poco menos que desiertas. No es que yo me alegre de ello, al contrario, lo deploro; pero a pesar de ello, siento cierta satisfacción interior, pues ello me hace creer en el resurgimiento del arte dramático en Bonmatí, y en plazo muy corto.

JOAQUÍN JOLIS.

Bonmatí, 18 mayo 1915.